

Siguldā, 2017. gada 12. jūlijā

**AIJAI BARČAI,  
LR Saeimas Sociālo un darba lietu  
komisijas priekšsēdētājai**

Jēkaba ielā 11, Rīgā, LV-1811

Biedrības „EAPN-Latvia” iesniegums

2017. gadā Latvijas NVO fonda finansētā projekta „Atbalsts NVO ieguldījumam nabadzīgo cilvēku interešu aizstāvībā” ietvaros biedrības „EAPN-Latvia” ekspertu darbība vērsta uz uzlabojumiem sociālās aizsardzības jomā.

Mēs uzskatām, ka Latvijā pastāv vairākas nozīmīgas problēmas, kuru risināšanā nepieciešams iesaistīties LR Saeimas Sociālo un darba lietu komisijai. Cilvēkiem Latvijā trūkst cienīgu, pat izdzīvošanai nepieciešamo ienākumu, kas sniegtu stabilitātes sajūtu un neatkarīgu dzīvi, daudzi dzīvo uz ārvalstīš strādājošo piederīgo līdzekļiem. Nepieņemami zems ir garantētais minimālais ienākums – ap 50 eiro un invaliditātes pabalsts – ap 80 eiro mēnesī, dārgi un nepieejami medicīniskie pakalpojumi. Nabadzības riska grupas saskaras ar pārāk augstu birokrātisko slogu un pazemojošu attieksmi atbildīgajās institūcijās, piemēram, invaliditātes kārtošanas procedurās, pabalstu saņemšanā, ienākumu pierādīšanā.

Ilgstoša atbildīgo valsts institūciju izvairīšanās no minēto un cita veida problēmu risināšanas rada neticību sabiedrībā, ka iespējams ietekmēt politiku, kas saistīta ar sociālo aizsardzību.

NVO eksperti projekta īstenošanas laikā iepazinušies ar Eiropas Savienības rekomendācijām, ar valsts sociālo likumdošanu un pašvaldību saistošajiem noteikumiem, ar statistiskajiem rādītājiem, kā arī šā gada maijā veikuši cilvēku ar invaliditāti, pensionāru un skolotāju aptauju, kā arī pašvaldību sociālo dienestu pārstāvju aptauju Latgales reģionā, š.g. jūlijā diskutējuši ar biedrību un nodibinājumu pārstāvjiem, un Labklājības ministrijas, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes un Centrālās statistikas pārvaldes speciālistiem sanāksmēs Rīgā un Siguldā.

Biedrība „EAPN-Latvia” ierosina:

1) ar nodokli neapliekamā ienākuma līmeni noteikt vismaz minimālās algas apjomā;

- 2) aktivizēt sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām, kuru darbībā ir iekļautas sociālās aizsardzības programmas;
- 3) stimulēt finanšu piesaistes projektus nevalstiskajam sektoram saistībā ar sociālās aizsardzības jomu, t.sk. veicinot sadarbību ar socioloģijas zinātniekiem un pētniekiem;
- 4) veicināt nevalstisko organizāciju speciālistu dalību publisko līdzekļu izmantošanas plānošanas procesos un līdzekļu izlietošanas kontrolē.

Būsim pateicīgi saņemt Jūsu atbildi likumā noteiktajā termiņā!

Laila Balga, biedrības „EAPN-Latvia” valdes priekšsēdētāja

Sagatavoja NVO eksperts Norberts Snarskis, tel. 29227306

Siguldā, 2017. gada 12. jūlijā

**AIJAI BARČAI,  
LR Saeimas Sociālo un darba lietu  
komisijas priekšsēdētājai**

Jēkaba ielā 11, Rīgā, LV-1811

**INESEI LAIZĀNEI,  
LR Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu  
komisijas priekšsēdētājai**

Jēkaba ielā 11, Rīgā, LV-1811

Biedrības „EAPN-Latvia” iesniegums

2017. gadā Latvijas NVO fonda finansētā projekta „Atbalsts NVO ieguldījumam nabadzīgo cilvēku interešu aizstāvībā” ietvaros biedrības „EAPN-Latvia” ekspertu darbība vērsta uz uzlabojumiem cilvēktiesību un sociālo tiesību aizsardzības jomā.

Mēs uzskatām, ka Latvijā pastāv vairākas nozīmīgas problēmas, kuru risināšanā nepieciešams iesaistīties LR Saeimas deputātiem, it īpaši Saeimas Sociālo un darba lietu komisijai un Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai. Latvijas bērniem, jaunajām māmiņām un bezdarbniekiem valsts nodrošinātais pabalstu apjoms ir nepietiekams. Līdzīgā situācijā atrodas pensionāri un cilvēki ar invaliditāti attiecībā uz piešķirto pensiju apjomu. Sievietēm mātēm ir zema tiesiskā iespēja piedzīt alimentus bērnu uzturam. Jaunajām ģimenēm netiek dotas iespējas sevi nodrošināt ar dzīvojamo platību. Ľoti nelabvēlīgā un beztiesiskā situācijā ir personas, kuras atgriezušās sabiedrībā pēc kriminālsoda izciešanas. Minētie apstākļi veicina gan atsevišķu cilvēku, gan veselu ģimeņu nonākšanu nabadzības un sociālās atstumtības riska grupā, pieaug šo cilvēku diskriminācijas risks.

Ilgstoša atbildīgo valsts institūciju izvairīšanās no minēto un cita veida problēmu risināšanas rada neticību sabiedrībā, ka iespējams ietekmēt politiku, kas saistīta ar cilvēktiesību un sociālo tiesību aizsardzību.

NVO eksperti projekta īstenošanas laikā iepazinušies ar LR Saeimas Sociālo un darba lietu komisijas, Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas, Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas un Labklājības ministrijas ieguldījumu likumdošanas izveidošanā attiecībā uz augstāk minētajiem jautājumiem, ar statistiskajiem rādītājiem, kā arī šā gada maijā veikuši nevalstisko organizāciju un

pašvaldību speciālistu aptauju Latgales reģionā, š.g. jūlijā diskutējuši ar biedrību un nodibinājumu pārstāvjiem sanāksmēs Rīgā un Siguldā.

Biedrība „EAPN-Latvia” ierosina:

- 1) kritiski izvērtēt pastāvošo likumdošanu attiecībā uz pabalstiem un pensijām, kas šodien tiek piešķirtas valsts iedzīvotājiem, un ar jaunām likumdošanas iniciatīvām novērst nabadzību un sociālo atstumtību veicinošos apstākļus;
- 2) pārskatīt un uzlabot likumdošanu attiecībā uz alimentu piedziņu, stiprinot atbalstu ģimenēm, it īpaši daudzbērnu ģimenēm;
- 3) veicināt grozījumus likumdošanā attiecībā uz jauno ģimeņu nodrošināšanu ar dzīvojamo platību;
- 4) pārskatīt un uzlabot likumdošanu attiecībā uz personu, kuras atgriezušās no brīvības atņemšanas vietām pēc kriminālsoda izciešanas, integrāciju sabiedrībā;
- 5) aktivizēt sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām, kuru darbība vērsta uz nabadzīgo un sociāli atstumto iedzīvotāju tiesisko aizsardzību cilvēktiesību un sociālajā jomās.

Būsim pateicīgi saņemt Jūsu atbildi likumā noteiktajā termiņā!

Laila Balga, biedrības „EAPN-Latvia” valdes priekšsēdētāja

Sagatavoja NVO eksperts Sergejs Mahnovs, tel. 29736336

Siguldā, 2017. gada 12. jūlijā

**LOLITAI ČIGĀNEI,  
LR Saeimas Eiropas lietu  
komisijas priekšsēdētājai**

Jēkaba ielā 11, Rīgā, LV-1811

Biedrības „EAPN-Latvia” iesniegums

2017. gadā Latvijas NVO fonda finansētā projekta „Atbalsts NVO ieguldījumam nabadzīgo cilvēku interešu aizstāvībā” ietvaros biedrības „EAPN-Latvia” ekspertu darbība vērsta uz uzlabojumiem bērnu tiesību un interešu aizsardzības jomā.

Mēs uzskatām, ka Latvijā pastāv vairākas nozīmīgas problēmas, kuru risināšanā nepieciešams iesaistīties valsts institūcijām, t.sk. LR Saeimas Eiropas lietu komisijai. Pārāk maz zināšanu Latvijas iedzīvotājiem ir par Eiropas Savienības nostādnēm bērnu tiesību un interešu aizsardzībā. Sabiedrībai trūkst informācijas par SELK izskatītajiem jautājumiem un pieņemtajiem lēnumiem attiecībā uz ES likumdošanas ievērošanu un valsts nostādnēm bērnu tiesību aizsardzības jomā.

Mēs zinām, ka Latvijā nepietiekamā apjomā un nepietiekamā kvalitātē tiek apzināta ģimenes un bērna reālā situācija, nav apkopotas informācijas par ģimenes un bērna problēmām, it īpaši saistībā ar grūtībām iekļauties sabiedrībā, ilgstošu skolas neapmeklēšanu, sociālās uzvedības un vērtību orientācijas novirzēm, kā rezultātā ģimenes un bērna palīdzības sistēmu darbība ir nepilnīga. Ir novērojams vecāku atbildības trūkums par bērna audzināšanu, izglītošanu un attīstību, jo vecākiem netiek sniegta nepieciešamā palīdzība savu pienākumu pildīšanai. Nepietiekoši veikts izglītojošais darbs ar vecākiem un bērniem, lai nodrošinātu informētību par vecāku tiesībām, pienākumiem un atbildību pret bērnu, par veselīgu dzīvesveidu, kā arī par bērnu pienākumiem pret ģimeni un sabiedrību. Nav nodrošināta bērnu izglītošana sabiedriskos un sociālos jautājumos. Latvijā ir pārāk daudz bērnu, kuri neapmeklē skolu un nav apguvuši pamatzglītību. Gan attiecībā uz vecākiem, gan izglītības jomā strādājošajiem nepietiekami tiek īstenotas mācību programmas bērnu tiesību aizsardzības jautājumos, pedagoģijas un psiholoģijas jautājumos. Nav pietiekamas sadarbības starp valsts un pašvaldību iestādēm un nevalstiskajām organizācijām, kas sniedz palīdzību ģimenēm un bērniem. Nav informācijas par atbildīgās bērnu tiesību aizsardzības jomā Labklājības ministrijas konцепcijām, plāniem un lēnumiem, kas virzīti uz Eiropas Savienības un LR Saeimas un citām valsts atbildīgajām institūcijām.

Ilgstoša šo atbildīgo valsts institūciju izvairīšanās no minēto un cita veida problēmu risināšanas rada neticību sabiedrībā, ka iespējams ietekmēt politiku, kas saistīta ar bērnu tiesību un interešu aizsardzību.

NVO eksperti projekta īstenošanas laikā iepazinušies ar LR Eiropas lietu komisijas darbību, ar Izglītības likumu, Bērnu tiesību aizsardzības likumu un citiem normatīvajiem aktiem, ar statistiskajiem rādītājiem, kā arī šā gada maijā veikuši iedzīvotāju aptauju Latgales reģionā, š.g. jūlijā diskutējuši ar biedrību un nodibinājumu pārstāvjiem un Labklājības ministrijas, Latvijas Universitātes un Centrālās statistikas pārvaldes speciālistiem sanāksmēs Rīgā un Siguldā.

Biedrība „EAPN-Latvia” ierosina:

- diskutēt par Labklājības ministrijas un Izglītības un zinātnes ministrijas ieguldījumu Eiropas Savienības un Latvijas valsts likumu un citu normatīvo aktu izpildē un pārskatu sagatavošanā atbilstošajām institūcijām Eiropā attiecībā uz bērnu tiesību aizsardzību Latvijā.

Laila Balga, biedrības „EAPN-Latvia” valdes priekšsēdētāja

Sagatavoja NVO eksperts Lelde Cālīte, tel. 24550107

Siguldā, 2017. gada 12. jūlijā

**LAIMDOTAI STRAUJUMAI,  
LR Saeimas Ilgtspējīgas attīstības  
komisijas priekšsēdētājai**

Jēkaba ielā 11, Rīgā, LV-1811

Biedrības „EAPN-Latvia” iesniegums

2017. gadā Latvijas NVO fonda finansētā projekta „Atbalsts NVO ieguldījumam nabadzīgo cilvēku interešu aizstāvībā” ietvaros biedrības „EAPN-Latvia” ekspertu darbība vērsta uz ilgtspējīgas tautsaimniecības attīstības un kvalitatīvas izglītības veicināšanu.

Mēs uzskatām, ka Latvijā pastāv vairākas nozīmīgas problēmas, kuru risināšanā nepieciešams iesaistīties LR Saeimas Ilgtspējīgas attīstības komisijai un citām valsts institūcijām. Valstī valdošā ideoloģija nespēj pietiekami motivēt ievērojamu skaitu iedzīvotāju aktīvi rīkoties, lai izrautos no zemo ienākumu „slazda”, no nabadzības. Izplatītā bezcerība un sekmīgas nākotnes perspektīvas trūkums pastiprina alkoholismu un citas atkarības, veicina tendenci emigrēt. Uz aktīvu darbību un solidaritāti vērstas ideoloģijas uzturēšanu un attīstību traucē filozofijas, mākslas un humanitāro zinātņu trūkums, jo tās nesaņem atbilstošu valsts un sabiedrības atbalstu. Valstī ir nepietiekams atbalsts ideoloģijas un zinātniskās ētikas veidošanai, kas veicina tikumības, kristīgo vērtību un patriotisma nostiprināšanos visos Latvijas reģionos; turpinās reliģijas un baznīcas ietekmes (dogmu) izmantošana, neskatoties uz to, ka baznīca ir šķirta no valsts; netiek veicināta zinātniskā pasaules uzskata veidošanās. Ilgstoši Latvijā tiek uzturēta „divkopienu valsts”, kas ir radījusi spriedzi starp etniskajām grupām; integrācijas politika ir mazefektīva. Samazinoties nāciju vienojošas ideoloģijas ietekmei un pieaugot nabadzībai, pieaug iedzīvotāju neuzticība valsts varai un neticība iespējai ar līdzdalību politikā ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesus (politiskajās partijās darbojas 1,5% iedzīvotāju, bet nevalstiskajās organizācijās – 5%).

Ilgstoša atbildīgo valsts institūciju izvairīšanās no minēto problēmu risināšanas veicina valsts atpalicību: vienojošas ideoloģijas trūkumu; ekonomisko mazspēju; pārāk lielas daļas iedzīvotāju grimšanu nabadzībā un psiholoģiskajā nospiestībā; likumu neievērošanu; korupciju un finansiālo līdzekļu izmantošanu šauru grupu interesēs; pilsoniskās sabiedrības izstumšanu no lēmumu pieņemšanas procesiem.

NVO eksperti projekta īstenošanas laikā sagatavojuši ieteikumus pēc iepazīšanās ar LR Saeimas Ilgtspējīgas attīstības komisijas darbību, t.sk. ar projektu „Latvijas ilgtspējas dimensijas – izglītoti cilvēki un dabas vērtību saglabāšana”, ar Izglītības un zinātnes ministrijas pētījumiem un Nodarbinātības valsts aģentūras programmām, zinātnieku pētījumiem, ar starptautisko praksi un dokumentiem, ar statistiskajiem rādītājiem, kā arī šā gada maijā veicot iedzīvotāju aptauju Latgales reģionos un diskutējot Saeimas Ilgtspējīgas attīstības komisijā, š.g. jūlijā diskutējot ar biedrību un nodibinājumu pārstāvjiem un Labklājības ministrijas, Latvijas Universitātes un Centrālās statistikas pārvaldes speciālistiem sanāksmēs Rīgā un Siguldā.

Biedrība „EAPN-Latvia” ierosina:

- 1) būtiski palielināt valsts institūciju pilnvaras un lomu, kas saistīta ar ilgtspējīgas tautsaimniecības attīstības nodrošināšanu, kas vērstas uz nabadzīgo un sociāli atstumto iedzīvotāju grupu dzīves līmeņa paaugstināšanu;
- 2) aktivizēt valsts institūciju sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām, kuru darbībā ir iekļautas vispusīgas un kvalitatīvas izglītības un ilgtspējīgas attīstības programmas (filozofijas, mākslas, humanitāro zinātņu atbalstīšana); stimulēt finanšu piesaistes projektus nevalstiskajam sektoram saistībā ar minēto programmu ieviešanu dzīvē.

Būsim pateicīgi saņemt Jūsu atbildi likumā noteiktajā termiņā!

Laila Balga, biedrības „EAPN-Latvia” valdes priekšsēdētāja

Sagatavoja NVO eksperts Juris Dzelme, tel. 29283214